

ИНТЕРВЈУ

Нашите банки не се засегнати од кризата

Растот на каматата на еуроиборот ќе креира притисок за нагорна корекција на каматните стапки во домашната економија, вели **Тони Стојановски**, заменик-генерален директор за управување со ризици, член на Управен одбор во Стопанска банка

Соња Маџовска

Должничката криза ја зафати цела Европа. Дали новиот пакет на ЕУ за Грција влева оптимизам и какви ќе бидат реперкусите од грчката криза врз македонската економија и банкарскиот сектор?

Справувањето со економските кризи во пазарните економии, по правило, бара зголемено трошење на државата, а во крајна линија тоа води кон нејзина зголемена задолженост. Притоа, имајќи ги предвид интензитетот и распространетоста на последната голема економска и финансиска криза што ја погоди светската економија, очекувано беше зголеменото трошење на државите за санирање на последиците од кризата да доведе одреден број земји да се соочат и со проблемот на задолженост. Во такви услови, неминовно следи повеќегодишен процес на намалување на задолженоста, како на приватниот, така и на јавниот сектор во овие земји, а во крајна линија тоа ќе резултира со намалени капитални приливи во земјите во развој. Сепак, со оглед на фактот дека банките во Македонија ја финансираат својата кредитна активност од домашни извори на финансирање и не зависат од странските финансиски пазари, не се очекува должничката криза во ЕУ позначајно да влијае на кредитниот и депозитниот раст на домашните банки. Дополнително, македонските банки немаат изложеност спрема долгот на земјите што се соочуваат со должничката криза и од тој аспект не се засегнати од зголемените кредитен ризик на овие земји. Сепак, негативните ефекти од процесот на намалување на задолженоста во засегнатите земји врз нивната економска активност може да има ефект на намалена извозна побарувачка за македонските производи, кој не се очекува да биде значаен, имајќи ја предвид структурата на македонскиот извоз. Во однос на одобрените нов пакет мерки за Грција, сметам дека Европската унија направи храбар чекор и со тоа докажа дека доследно стои зад фундаменталните вредности во економијата што ги застапува Унијата – единствена валута и единствен европски пазар.

Стрес-тестот што европските супервизорски органи го спроведоа укажа дека, сепак, некои грчки банки треба да се докапитализираат. Какви се резултатите на НБГ?

Стрес-тестот што неодамна беше спроведен врз 91 банка од земјите од ЕУ покажа дека најголем дел од нив или 82 банки се доволно капитализирани и отпорни на негативни екстери шокови. Тестот не го поминаа девет банки, од кои пет од Шпанија, две од Грција (АТЕ банк и ЕФГ еуробанк) и по една од Германија и од Австрија. Според резултатите што ги објавија институциите на ЕУ, Националната банка на Грција располага со капитална сила што е за околу две милијарди евра над лимитот одреден од европските супервизори. Со тоа НБГ, како најголема банка во Грција, е една од најдобро капитализираните банки во Европа.

Следејќи ги најдобрите банкарски практики, Стопанска банка во текот на првата половина од 2011 година, исто така, спроведе стрес-тест што ја потврди нејзината стабилност и сигурност, поткрепена со најголемиот капитал во Македонија од близу 200 милиона евра.

Колку беше очекуван потегот на Европската централна банка за зголемување на каматните стапки и како тоа ќе влијае врз домашните банкарски камати?

Да, ваквиот чекор на ЕЦБ можеше да се очекува. Имено, забрзаното закрепнување на

ФОТО: КИРО ПОВОП

„Својанска банка во првата половина од годината одобри 20 илјади нови кредити во вкупен износ од 220 млн. евра и оствари добивка пред издвојување резервации од 8,7 милиони евра“, вели Стојановски

водечките европски економии во услови на засилени инфлаторни притисоци наметна потребата од затегнување на монетарната политика во еврозоната. Сепак, со оглед на фактот дека Македонија е мала и отворена економија, со високо ниво на евроизација, овие трендови во еврозоната ќе креираат притисок за нагорна корекција на каматните стапки во домашната економија.

Гувернерот Богов најави дека ќе има промени во насока на ослободување на ликвидноста кај банките, дали тоа може да влијае врз зголемувањето на кредитната активност?

Намалувањето на потребата за држење ликвидност, главно, ќе влијае на трошоците поврзани со финансиското посредување на банките, а со тоа и на цената на нивните услуги и во крајна линија на вкупната кредитна активност. Сепак, битно е да се напомене дека нивото на кредитирање на приватниот сектор, како и досега, најмногу ќе зависи од понудата на издржани и профитабилни проекти за финансирање. Во тие рамки, Стопанска банка Скопје во текот на првата половина од 2011 година одобри 20 илјади нови кредити во вкупен износ од 220 милиона евра.

Како ја заврши Стопанска банка првата половина на 2011 година? Дали растот на нефункционалните кредити покажува дека ликвидноста сè уште е главен проблем кај македонските компании и дали тоа влијае врз профитабилноста на банките?

Следејќи ја својата стратегија за балансиран раст поставен на здрави основи, каде што нивото на капитал и сигурноста на банката има приоритет пред нивото на профитабилност, Стопанска банка за првите шест месеци од 2011 година оствари добивка пред резервации од 8,7 милиони евра, односно пет милиони евра по издвојување на резервациите. Притоа банката успеа да го зајакне квалитетот на своето кредитно портфолио, при што нивото на нефункционални кредити на крајот на јуни е пониско во однос на истиот период минатата година и пониско во однос на просекот на банкарскиот сектор. Со ваквите резултати, Стопанска банка и натаму останува банка што нуди стабилност и сигурност и таа секогаш е блиску до своите клиенти.

ФЕЉТОН

На патиштот до АСНОМ (2)

Поразот на бугарските војски

Јордан Цеков-Дане

На 29 февруари Третата македонска бригада, Вториот јужноморавски партизански одред (три баталјони), Косовскиот српско-црногорски баталјон и бугарскиот партизански баталјон „Христо Ботев“, во текот на шестчасовна жестока борба кај селото Сејаци на Руен Планина го уништија Вардарскиот четнички корпус, со околу 800 четници. Со уништувањето на корпусот беше создадена слободна територија во големина од 2.000 км2.

Самиот факт што на слободната територија Козјачијата, со военото и политичко раководство на НОБ на Македонија пристигна и Методија Андонов-Ченто со членовите на Иницијативниот одбор за свикнување на Првото заседание на АСНОМ, покажува дека слободната територија во Козјачијата беше најпогодна за извршување на историската одлука донесена на Преспанското советување одржано на 2 август 1943 година. Со оваа одлука беше поставено да се формираат баталјони и бригади, редовни единици на македонската војска и да се пристапи кон подготовките за свикнување на Првото заседание на АСНОМ.

Во текот на март и на април Иницијативниот одбор презеде конкретни мерки за свикнување на Првото заседание на АСНОМ. Во првата половина на април Иницијативниот одбор престојуваше во селото Стајевце близу Трговиште заедно со Главниот штаб на Македонија и со делегати на Врховниот штаб на НОБ и на ЦК на КПМ. Со оглед на познатиот факт дека Иницијативниот одбор и ЦК на КПМ ја координираше сета работа за свикнување на Првото заседание на АСНОМ, на 14 март беше испратено циркуларно писмо до пет облас-

ПРИФАЌАЊЕ НА ДЕЛЕГАТИТЕ ВО КУМАНОВО И НИВНОТО ИСПРАЌАЊЕ НА СЛОБОДНАТА ТЕРИТОРИЈА КОЗЈАК ПЛАНИНА ФУНКЦИОНИРАШЕ БЕСПРЕКОРНО

ни комитети, преку народноослободителни одбори да извршат избор на делегати за АСНОМ. Народноослободителни одбори беа задолжени да извршат избор на делегати според предвидениот број, за секоја изборна единица. Притоа, во писмото се нагласува дека делегати можат да бидат луѓе што цврсто стојат на линијата на Народноослободителната борба и кои целосно го прифаќаат Манифестот на Главниот штаб на НОБ и ПО на Македонија.

Престојувачки во селото Стајевце, Иницијативниот одбор во состав: Методија Андонов-Ченто, Емануел Чучков-Мане и Кирил Петрушев донесе одлука преку слободната територија во Јабланица, западно од Лесковац, со авион да отпатуваат за Бари, а потоа со брод да се прерфрат на островот Вис, каде што требаше да го изврши Јосип Броз Тито и Националниот комитет на Југославија за својата досегашна работа и да изврши консултации за натамошната работа на Иницијативниот одбор. Заедно со делегацијата за островот Вис отпатува и Светозар Вукмановиќ-Темпо, да поднесе извештај за својата партиска работа во Македонија.

На 25 април почна Пролетната офанзива на Петтата бугарска армија со седиште во Скопје против нашите единици во североисточна Македонија и во југоисточна Србија. Во текот на 54-деноножија, воједки 32 борби од Кратово до Црна Трава на север и во историскиот марш-маневар на југ за Македонија, нашите баталјони „Христијан Тодоровски-Карпош“, „Јордан Николов“, еден јужноморавски баталјон и Косовскиот српско-црногорски баталјон во составот на „Осоговска група“, под команда на генерал Михајло Апостолски водеа жестоки борби против бугарските баталјони и полкови кај Знеполе, во југозападна Бутарија, на Дукач, Герман, Осогово, Плачковице, Ограден и Белашица до Круша Планина, североисточно од Кукуш во Егејска Македонија и назад на север за Козјачки масив и Петрова Гора,

Веќе ништо не можеше да ја спречи македонската војска

источно од Врање.

На 19 јуни нашите единици ја завршија Пролетната офанзива победоносно и во својата корист, ја зачуваа својата борбена сила. Бугарските баталјони и полкови доживеаа целосен воен и политички неуспех и се вратија во своите гарнизони. Командантот на Петтата бугарска армија поднесе оставка.

По успешно завршената Пролетна офанзива беа создадени сите поволни услови да се свика и да се одржи Првото заседание на АСНОМ. На 22 јули на Козјак Планина се врати делегацијата на Иницијативниот одбор на АСНОМ. Со делегацијата се врати и Светозар Вукмановиќ-Темпо. Избраните делегати, со полномошта, преку Куманово пристигнуваа во селата на слободната територија во Козјачијата. Користејќи редовни врски, во втората половина на април, преку Куманово, на слободната територија пристигнаа делегатите Кирил Глигоров, Лазар Соколов, д-р Димитар Миовски, д-р Кирил Миљовски и други. Во средината на јули, на слободната територија во Козјачијата, пристигна Панко Брашнаров, илindenec и учител од Велес. Оваа значајна задача успешно ја извршија Окружниот комитет на КПМ - Кума-

ново, градскиот народноослободителен одбор и познатите партизански курири Милутин Гуровски-Уте, Тоде Саздовски-Мали, Војо Давитковски и Кирил Николски.

Прифаќањето на делегатите во Куманово и нивното испраќање на слободната територија во Козјак Планина и во Козјачијата, во придружба на партизанските курири, функционираа беспрекорно. Познато е дека ниту еден делегат не падна во рацете на бугарската полиција, иако со поставувањето заседи во текот на ноќта, таа будно ги контролираше сите пристапи источно и јужно од Куманово. До крајот на јули на Козјак Планина пристигнаа и делегатите од југоисточна и од југозападна Македонија, од Прилеп и од Битола. Заедно со делегатите пристигна и Четвртата македонска ударна бригада, со задача да учествува во обезбедувањето на Првото заседание на АСНОМ.

Во сите дадени услови и околности, макистиот „Св. Прохор Пчински“ со древните и новизатрадените коначи нудеше најпогодни простории и сместувачки можности за одржување на Првото заседание на АСНОМ, а самата поставеност на манастирот во котлина, ограден со Руен Планина на запад и со Козјак Планина на исток, даваше многу погодни и поволни услови за обезбедување на околните височини и главните патни планински правци.

На 30 јули утрито, Третот баталјон на Третата македонска ударна бригада доби задача да се постави во селото Пелинце со задача да го затвори правецот Пелинцеклисура-манастирот „Св. Прохор Пчински“. За да ја изврши оваа задача баталјонот беше задолжен да испрати зајакнати патрули во насока на селото Агунча, од каде што се очекуваше да се појави бугарската војска, обезбедувајќи се притоа со зајакнати патрули во насока на селата Карловице и Жегбане, од каде што, исто така, се очекуваа појака бугарска војска и полиција.

(Продолжува)